

М. М. Любецька,
здобувач, Хмельницький університет управління та права

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ (ОСІБ), ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

М. Liubetska,
candidate for a degree of Khmelnytskyi university of management and law

MECHANISMS OF THE STATE REGULATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE SOCIAL SUPPLY OF FAMILIES (PERSONS) COVERED IN COMPLEX LIVING CIRCUMSTANCES

У статті розглянуто механізми державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. Зазначено, що в умовах реформування системи державного управління та соціального захисту населення, особливої уваги набуває питання вивчення та розгляду механізмів управління соціальної сфери. Установлено, що ефективність соціальної роботи з сім'ями (особами), які опинилися у складних життєвих обставинах, багато у чому залежить від успішно функціонуючих механізмів, які дозволяють забезпечити: цілеспрямоване та дієве керівництво суспільними процесами держави; належний організаційно-управлінський вплив на суспільний розвиток держави; реалізацію цілей та завдань державного управління. Здійснено аналіз, систематизацію, порівняння, узагальнення та зіставлення наукових поглядів щодо механізмів надання соціальних послуг та вирішення складних життєвих ситуацій, під час здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. Наголошено, що зміни у суспільстві змушують вести пошуки ефективних механізмів надання комплексної соціальної допомоги сім'ям (особам), залежно від індивідуальних потреб і ресурсів. Доведено, що питання розгляду та аналізу механізмів регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах у роботі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, займає важливе значення для забезпечення якості та підвищення ефективності надання соціальних послуг вразливим групам населення, здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

The article deals with the mechanisms of state regulation of the implementation of social support for families (individuals) who are in difficult living conditions. It is noted that in the conditions of reforming the system of state administration and social protection of the population, special attention is paid to the issues of elucidation and consideration of the mechanisms of management of social sphere. It has been established that the effectiveness of social work with families (individuals) who are in difficult life circumstances depends in many respects on successfully functioning mechanisms that allow to provide: purposeful and effective management of public processes of the state; proper organizational and managerial influence on public development of the state; the realization of the goals and objectives of public administration. The analysis, systematization, comparison, generalization and comparison of scientific views on the mechanisms of providing social services and solving difficult life situations during the social support of families (persons) in difficult life circumstances have been carried out.

It is envisaged, but in spite of the susceptible zmusuyut to lead the poshik effektivnyh mehanizmiv nadannya kompleksnoi sotsialnogo dopomogi sim'yam (individuals), layed out for indyvidualnih consumption and resources. It is brought to the attention of the public in the form of an analogy of the mechanics of regulation of the social network of the social network, to avoid the collapsing living conditions in the robots of the social services for the family, the youth, the loan, the important for the security of the social security, the service is unthreatening groups of population, zdiysnennya sotsialnogo syprovodu simej (osib), yaki perebuva'yut beskladnyh zhitstevikh ostavany.

Ключові слова: механізми державного управління, механізми державного регулювання, механізми державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Key words: mechanisms of state administration, mechanisms of state regulation, mechanisms of state regulation of social support of families (persons) who are in difficult living conditions.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах соціально-економічної та політичної нестабільності перед нашою державою постає складне завдання виявлення та надання адресної допомоги сім'ям (особам),

що потребують допомоги із забезпеченням їх конституційних прав.

Одним з основних напрямів реформування щодо надання якісних соціальних послуг в Україні є створення

інтегрованої системи інтегрованого управління соціального захисту, підвищення рівня здійснення соціальної роботи органів і підрозділів соціальної сфери та їх спроможності до виконання завдань із захисту прав та інтересів громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах та не здатні їх самостійно подолати.

Сьогодні в Україні принципово важливим питанням у частині взятих державою соціальних гарантій, реалізації права громадян на соціальне забезпечення є визначення механізмів державного регулювання. У контексті викладеного актуалізується потреба в проведенні аналізу та часткової характеристики механізмів державного регулювання надання соціальних послуг. Соціально-економічні труднощі в країні вкрай негативно впливають на сім'ї, що не можуть подолати проблеми і потребують соціальної допомоги та соціального супроводу. Проблеми сімей (осіб) — найрізноманітніші, тому потребують індивідуального підходу та впровадження ефективних механізмів здійснення державного управління в сфері соціального захисту.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню теоретичних і практичних основ, що пов'язані із формуванням та функціонуванням механізмів державного управління присвячені роботи українських вчених: В.Б. Авер'янова, Г.В. Атаманчука, О.Ю. Амосова, В.Д. Бакуменка, В.Д. Коломійчука, О.Б. Коротича, М.А. Лисечка, В.Я. Малиновського, А.В. Маршалової, О.А. Машкова, Н.М. Мельтюхова, Н.Р. Нижник, Г.С. Одінцева, В.М. Олуйка, О.Ю. Оболенського, Р.М. Рудницької, Г.П. Ситника, О.М. Стельмаха, О.Г. Сидорчука, В.В. Цветкова, Л.П. Юзькова, Ф.І. Шамхалова та ін.

Водночас досліджень, у яких із позицій системного підходу розглянуто державно-управлінські аспекти комплексної проблеми реалізації механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах зокрема, практично немає.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є визначення та аналіз механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Державне регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, неможливе без аналізу теоретичних засад механізмів державного управління. Без розкриття категорії "механізм державного управління" неможливо вирішити проблему підвищення його ефективності, так як ефективність системи державного управління залежить від наявності успішно функціонуючих механізмів, які дозволяють забезпечити: скоординоване, цілеспрямоване та дієве керівництво суспільними процесами держави; належний організаційно-управлінський вплив на суспільний розвиток держави; реалізацію цілей та завдань державного управління — як загальних, так і персоналізованих, які необхідні для вирішувати в конкретних сферах суспільного життя.

Термін "механізм" досить часто використовується у різних сферах життєдіяльності. Це і "механізми державного управління", "механізми державного регулювання", "механізми реалізації державної політики", "організаційно-економічні механізми", "соціальні механізми", "правові механізми", "політичні механізми", "мотиваційні механізми", "ринкові механізми", а також механізми, які стосуються конкретних сфер життєдіяльності. Враховуючи це, не можна не

погодитись з висловлюванням французького вченого Анрі Кульмана, який наголошував на існуванні величезного числа механізмів, які на його думку, являють собою систему елементів (цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів) та об'єктів управління, в якій відбувається цілеспрямоване перетворення впливу елементів управління на необхідний стан або реакцію об'єктів управління, що має вхідні посилки і результуючу реакцію [1, с. 13—14].

Категорія "механізм" у "Короткому економічному словнику" визначена як послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності [2, с. 401].

Концептуальні засади механізмів державного управління висвітлено в численних працях вітчизняних та зарубіжних учених, але, на сучасному етапі розвитку науки державного управління, не має загальноприйнятого поняття "механізму державного управління" та єдиного підходу до трактування його визначення. В першу чергу це пов'язано з відсутністю єдиного, узгодженого трактування поняття "державне управління".

У сучасних теоретичних і прикладних наукових дослідженнях у науці державного управління категорія "механізми державного управління" відіграють найважливішу роль у сфері соціального захисту.

У літературі зустрічається значна кількість трактувань поняття "механізму державного управління". Так, В.Б. Авер'янов це поняття визначає наступним чином: механізм державного управління — це сукупність відповідних державних органів, організованих у систему для виконання цілей (завдань) державного управління відповідно до їх правового статусу, та масив правових норм, що регламентують організаційні засади та процес реалізації вказаними органами свого функціонального призначення. Звідси складовими елементами зазначеного механізму виступають: система органів виконавчої влади; сукупність правових норм, що регламентують як організаційну структуру системи органів виконавчої влади, так і процеси її функціонування та розвитку [3].

На думку Н.Р. Нижник, О.А. Машкова, механізм державного управління — це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на внутрішні (коли йдеться про механізм управління організацією) та зовнішні (коли говорять про механізм взаємодії з іншими організаціями) фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта. Механізм управління — це категорія управління, що включає цілі управління, елементи об'єкта та їх зв'язки, на які здійснюється вплив, дії в інтересах досягнення цілей, методи впливу, матеріальні та фінансові ресурси управління, соціальний та організаційний потенціали [4, с. 37, 49].

В.Д. Бакуменко, В.М. Князев у своїх роботах зазначають, що механізм державного управління — це практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей. Схема реального механізму державного управління містить цілі, рішення, впливи, дії, результати. Комплексний механізм державного управління вони визначають як систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління [5, с. 116—117].

Р.М. Рудницька, О.Г. Сидорчук, О.М. Стельмах визначають, що механізм державного управління — це штучно створена складна система, призначена для досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, сукупність правових норм, методи, засоби, інструменти державного впливу на об'єкт управління [6, с. 15].

В.Д. Бакуменко та Д.О. Безносенко зазначають, що механізми державного управління — це практичні захо-

ди, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на будь-які суспільні відносини з метою досягнення поставлених цілей. Механізм державного управління виконує роль механізму суспільного самоуправління. Він може бути відображений наступною ланцюговою схемою: цілі — завдання — рішення — впливи — дії — результати. При цьому фактори, що впливають на процеси державного управління, можуть бути політичними, економічними, соціальними, культурними відповідно до основних сфер суспільної діяльності. Також відповідно до основних форм державно-управлінської діяльності вони можуть мати політичний, адміністративний і правовий характер. Найчастіше у державному управлінні застосовується комплексний механізм, який є системою політичних, адміністративних, економічних, соціальних, гуманітарних, організаційних та правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління [7].

В.Я. Малиновський тлумачить механізм державного управління як сукупність засобів організації управлінських процесів та способів впливу на розвиток керованих об'єктів із використанням відповідних методів управління, спрямованих на реалізацію цілей державного управління [8].

О.В. Федорчук вважає, що механізм державного управління — це складна система, призначена для практичного здійснення державного управління та досягнення поставлених цілей, яка має визначену структуру, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним правовим, нормативним та інформаційним забезпеченням, та дає таку характеристику механізмам державного управління:

- економічні механізми (це механізми державного управління банківською, грошово-валютною, інвестиційною, інноваційною, кредитною, податковою, страховою діяльністю тощо);

- мотиваційні механізми (сукупність командно-адміністративних та соціально-економічних стимулів, що спонукають державних службовців до високоефективної роботи);

- організаційні механізми (включають об'єкти, суб'єкти державного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати їх функціонування);

- правові механізми (передбачають нормативно-правове забезпечення державного управління: закони і постанови Верховної Ради України, акти Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України тощо) [9].

Л.П. Юзьков звернув увагу на існування двох основних підходів до визначення поняття "механізм" у державному управлінні:

- структурно-організаційний підхід за яким механізм характеризується як сукупність певних складових елементів, що створюють організаційну основу певних явищ, процесів, а механізм держави — як "сукупність установ", через які здійснюється "державне керівництво суспільством";

- структурно-функціональний за яким при визначенні механізму того чи іншого державно-правового інституту (процесу, явища) увага акцентується не тільки на організаційній основі його побудови, але й на його динаміці, реальному функціонуванні.

В.Н. Іванов вважає, що механізм управління — це спосіб організації управління суспільними справами, за якого взаємопов'язані методи, засоби і принципи, що зрештою і забезпечує ефективну реалізацію цілей управління [10, с. 265].

Під механізмом соціального управління Ю.О. Тихомиров розуміє спосіб організації та функціонування управління, що базується на висуванні обґрунтованих цілей, створенні та розвитку керуючої системи, що покликана забез-

печувати в ході управлінського процесу досягнення цілей. У широкому розумінні механізм управління це процес погодженого впливу суб'єкта управління на явища соціальної дійсності, що його оточують. Механізм державного управління, на його думку, це демократична державна організація управлінського впливу на суспільні процеси [11, с. 20, 49, 71]. Ю.О. Тихомиров вважає, що механізм управління повинен в повній мірі відображати взаємодію різних елементів управління, що мають ознаки стійких залежностей і причинно-наслідкових зв'язків. Це дозволяє розглядати механізм управління в якості ефективного (з точки зору суспільства) знаряддя пізнання реальної дійсності і науково-обґрунтованого впливу на процеси, які відбуваються [12].

Г.В. Атаманчук стверджує, що механізм управління — це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта. Механізм державного управління, на його думку, це складна система державних органів, організованих відповідно до визначених принципів для здійснення завдань державного управління; це інструмент реалізації виконавчої влади держави. Механізм формування та реалізації державного управління — це сукупність і логічний взаємозв'язок соціальних елементів, процесів та закономірностей, через які суб'єкт державного управління "схоплює" потреби, інтереси і цілі суспільства в управляючих впливах, закріплює їх у своїх управлінських рішеннях та діях і практично втілює в життя, зважаючи на державну владу [13, с. 86].

Що стосується поняття "механізм державного регулювання", то О.М. Комяков зазначає, що його необхідно розглядати як сукупність організаційно-економічних методів та інструментів, за допомогою яких виконуються взаємопов'язані функції для забезпечення безперервної, ефективної дії відповідно системи (держави) на підвищення функціонування економіки" [14].

За визначенням М.Х. Корецького механізм державного регулювання економіки — це система засобів, важелів, методів і стимулів, за допомогою яких держава регулює економічні процеси, забезпечує реалізацію соціально-економічних функцій [15, с. 16].

Р.Р. Ларіна, А.В. Владзимирський, О.В. Балуєва зазначають, що механізм управління є складовою, але найактивнішою частиною системи управління, яка забезпечує дію на чинники, від стану яких залежить результат діяльності керованого об'єкта. На їх погляд, механізм управління є достатньо складною категорією управління і включає такі елементи: цілі управління; критерії управління — кількісний аналог цілей управління; фактори управління — елементи об'єкту управління і їх зв'язку, на які здійснюється дія на користь досягнення поставлених цілей; методи дії на чинники управління; ресурси управління — матеріальні і фінансові ресурси, соціальний і організаційний потенціали, при використуванні яких реалізується вибраний метод управління і забезпечується досягнення поставленої мети [16, с. 27].

Слід зазначити, що до класифікації механізмів державного управління також не має однозначності серед науковців. Так, автори "Словника-довідника з державного управління" згідно з характером факторів впливу виділяють політичні, економічні, соціальні, організаційні та правові механізми [5, с. 117].

М.В. Васильєва в складі механізму державного управління виокремлює: механізм реалізації загальних і інших принципів управління, механізми планування, організації, мотивації, координації, розпорядництва, обліку, аналізу і контролю, які використовують економічні, організаційно-адміністративні, соціальні та інші методи управління [17].

Відповідно до набору методів управління, що входять до складу конкретного механізму державного управління, О.Б. Коротич виділяє адміністративні (організаційно-розпо-

рядчі), правові, економічні, політичні, соціально-психологічні, морально-етичні та комплексні державні механізми управління [18, с. 126—127].

Р.Р. Ларіна, А.В. Владзимирський, О.В. Балуєва приримуються думки щодо існування єдиної по своїй природі системи механізмів управління, яка включає: економічні; мотиваційні; організаційні; правові механізми [16, с. 50—51].

М.І. Круглов трактує механізм державного управління як сукупність економічних, мотиваційних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого вливу суб'єктів державного управління на діяльність об'єктів, що забезпечує узгодження інтересів учасників державного управління, які взаємодіють, вважає, що оскільки фактори державного управління можуть мати економічну, соціальну, організаційну, політичну і правову природу, то комплексний механізм державного управління повинен являти собою систему економічних, мотиваційних, організаційних, політичних і правових механізмів [19, с. 111].

Аналогічної думки дотримується і О.В. Федорчак наводячи класифікацію механізмів державного управління, яка включає поділ механізмів державного управління за функціональним призначенням на: економічні, мотиваційні, організаційні, політичні та правові механізми державного управління.

Проаналізувавши зазначене вище — механізм державного управління являє собою комплексну систему державного управління, складовими якої є конкретні механізми управління (економічний, мотиваційний, політичний, правовий та ін.), які в сукупності здатні забезпечити збалансоване та ефективне функціонування єдиного державного механізму.

Отже, аналіз наукових підходів до характеристик поняття механізми державного управління у сфері надання соціальних послуг та здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах дав змогу встановити, що більшість дослідників, надаючи характеристику механізмів, відокремлюють політичні, правові та організаційні механізми державного управління.

Не применшуючи жодним чином вклад науковців у дослідження проблем здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, зазначимо, що більшість розробок сутності поняття "механізми державного управління здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах" проводились в умовах стабільної і прогнозованої ситуації щодо виникнення проблемних сімей та шляхів надання соціальних послуг з метою мінімізації складних життєвих обставин, зокрема:

— дослідники надавали характеристику механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах в умовах соціально-політичного, соціально-економічного, соціально-культурного впливу на особистість, соціальну групу через узагальнення та практичне застосування системи засобів та методів надання соціальних послуг;

— у дослідженнях вчені-практики постійно зосереджують свою увагу на необхідності проведення спільних скоординованих заходів із суб'єктами соціальної роботи з метою забезпечення надання якісних соціальних послуг;

— дослідники у своїх працях акцентують увагу лише на, правових та організаційних механізмах державного управління соціального захисту, залишаючи поза увагою запровадження інформаційного, фінансового, кадрового, соціально-психологічного механізмів державного управління надання соціальних послуг для забезпечення широкого спектру виз-

начення соціальної роботи в здійсненні соціального супроводу уразливих категорій населення;

— науковцями не враховано зміст організації та здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах — удосконалення системи надання соціальних послуг.

Головною метою запровадження сучасних механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, є мінімізація або подолання труднощів сім'єю (особою) та вміння вирішувати проблемні ситуації самостійно.

Отже, метою державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах є запровадження ефективних механізмів державного управління, спрямованих на якість надання такої соціальної послуги.

Аналіз сучасної суспільно-політичної, соціально-економічної ситуації, що склалася в Україні, дає підстави стверджувати, що пріоритетним завданням соціальної політики у сфері надання соціальних послуг, зокрема здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, є вдосконалення механізмів державного регулювання соціального захисту.

Необхідність удосконалення механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, зумовлена потребою забезпечити:

— створення системи інтегрованого управління соціального захисту;

— впровадження європейських норм і стандартів у систему соціального захисту та надання соціальних послуг;

— розвиток центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, збільшення кількості штатних одиниць відповідно до потреб громади;

— модернізацію системи державного (соціального) управління та удосконалення її взаємодії з іншими складовими соціального захисту;

— розвиток соціальної інфраструктури;

— формування сучасної системи логістики, ефективного управління матеріальними ресурсами;

— удосконалення системи підготовки та роботи кваліфікованих працівників у соціальній сфері;

— створення ефективної системи запобігання та протидії корупції;

— забезпечення відкритості та прозорості в діяльності соціального захисту в процесі надання соціальних послуг.

Зазначимо, що вдосконалення механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, сприятиме запровадженню ефективних організаційних, фінансових, інформаційних, соціально-психологічних заходів щодо надання якісних соціальних послуг.

Тому одними з основних завдань здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, є розробка і створення дієвих механізмів цілісного, комплексного використання всіх наявних засобів і можливих заходів під час вирішення завдань надання якісних соціальних послуг вразливим категоріям населення з метою підвищення соціального статусу сім'ї та подолання кризових явищ.

На нашу думку, з метою ефективної реалізації принципів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, в сучасних умовах слід запровадити організаційний, правовий, фінансовий, соціальний, інформаційний та мотиваційний механізми його реалізації.

Розглянемо та охарактеризуємо зміст механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу

сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, більш докладно.

На нашу думку, організаційний механізм — це система основних дій та заходів, що становлять зміст соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, спрямований на виконання заходів із надання соціальної послуги, зокрема організацію та здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах шляхом: реформування системи забезпечення соціального захисту; удосконалення державного управління в умовах реформування системи надання соціальних послуг; забезпечення взаємодії з суб'єктами соціальної роботи на державному та місцевому рівнях; вдосконалення бюджетної політики України у сфері соціального захисту; удосконалення та розвитку системи громадського контролю у сфері надання соціальних послуг тощо.

Правовий механізм — це система законодавчих та нормативно-правових норм державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, яка може бути реалізована шляхом: прийняття системного законодавства, спрямованого на регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах; узгодження правових норм з питань забезпечення взаємодії з іншими суб'єктами за потреби та на договірній основі із (підприємствами, установами, організаціями, та фізичними особами), що надають соціальну послугу соціального супроводу; врегулювання питань суспільних відносин у соціальній сфері на підставі усталених принципів права; упровадження "Концепції соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах", що сприятиме підвищенню якості та ефективності соціальних послуг соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах для суб'єктів усіх форм власності та господарювання, які надають цю послугу з метою подолання чи мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин, у яких перебуває сім'я (особа) тощо.

Фінансовий механізм — це комплекс форм, інструментів, фінансових методів і важелів впливу на систему та порядок надання соціальних послуг; здійснення розподілу, перерозподілу, контролю фінансів у соціальній сфері; створення, мобілізація і використання децентралізованих і централізованих грошових доходів, фондів і резервів з метою створення умов для ефективного функціонування соціальної сфери в Україні на основі вирішення відповідних завдань, зумовлених соціальними функціями держави щодо фінансового забезпечення заходів для реалізації плану соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Соціальний механізм — це комплекс спеціальних заходів спрямованих на визначення змісту, обсягів, умов та порядку надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах шляхом: вивчення потреб отримувача соціальної послуги; визначення причин виникнення складних життєвих обставин, ступеня їх впливу на стан і потреби отримувача послуг; складання індивідуального плану соціального супроводу; аналіз коригування плану соціального супроводу; психологічну підтримку згідно з професійною компетенцією (організація психотерапевтичних груп, психологічна корекція); залучення отримувача послуги до участі у тренінгах, дискусіях, засіданнях за круглим столом, семінарах, лекціях та інших заходах; активізація (залучення) ресурсів самої сім'ї, найближчого її оточення та громади до розроблення та реалізації плану соціального супроводу тощо.

Інформаційний механізм — це комплекс організаційних і технічних засобів, які забезпечують формування інформаційного ресурсу для забезпечення організації та надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах шляхом: підвищення інформованості громадськості про стан забезпечення безпеки соціальної сфери; поширення інформації за допомогою засобів масової інформації про сім'ї (осіб), які опинилися в несприятливому становищі або в складних життєвих обставинах; активізація пропаганди щодо активного залучення населення до виявлення сімей (осіб), які опинилися в СЖО та надання їм комплексу соціальних послуг; залучення суб'єктів соціальної роботи до ефективної комунікації із отримувачем соціальної послуги через Інтернет-мережу; інформаційно-методичне забезпечення своєї діяльності (суб'єктів соціальної роботи), зокрема забезпечує своїх працівників нормативно-правовими актами, методичними та іншими матеріалами у сфері надання соціальних послуг; надання сім'ям (особам), які перебувають у складних життєвих обставинах інформаційно-освітніх матеріалів, інструкцій, буклетів, листівок; забезпечення захисту інформації, включаючи персональні дані отримувачі соціальної послуги згідно із законодавством тощо.

Мотиваційний механізм — це сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, які впливають на свідомість соціального працівника/фахівця із соціальної роботи та визначають його поведінку, спрямовану на допомогу іншим, зокрема надання соціальної послуги соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, ґрунтовану на власній відповідальності за надання цих послуг з метою реалізації системи морального стимулювання працівників соціальної сфери (соціального працівника/фахівця із соціальної роботи, психолога центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та ін) за якість надання такої соціальної послуги тощо.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищенаведене, зазначимо, що правильний вибір механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, є важливою складовою державного управління соціальної політики, яка дасть змогу: забезпечити виконання положень нормативно-правових актів, що регламентують надання соціальних послуг з метою належного функціонування інституту сім'ї; привести систему управління соціального захисту у відповідність з європейськими стандартами, забезпечити його відкритість для провадження законної діяльності; забезпечити розвиток міжнародного, соціального співробітництва; реалізувати міжнародні проекти та національні наукові дослідження; забезпечити відкритість і прозорість діяльності органів державної влади, компетентних у питаннях здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Таким чином, питання запровадження ефективних механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, є пріоритетним в реалізації соціальної політики.

Перспективою подальших розвідок даної проблематики є, на наш погляд, вивчення механізмів регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, що передбачають неперервний процес виконання основних функцій соціального захисту, спрямованих на реалізацію соціальної політики.

Література:

1. Кульман А. Экономические механизмы / пер. с франц. / Под общ. ред. Н.И. Хрустальной. — М.: Прогресс; Универс, 1993. — 192 с.
2. Краткий экономический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. — М.: Институт новой экономики, 2001. — 1088 с.
3. Державне управління в Україні: навч. посібн. / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Юрінком Інтер, 1998. 432 с. URL: <http://www.lawbook.by.ru/admin/averjanov/2-2.shtml>
4. Нижник Н.Р., Машков О.А. Системний підхід в організації державного управління: навч. посібн. / За заг. ред. Н.Р. Нижник. — К.: УАДУ, 1998. — 160 с.
5. Державне управління: словник-довідник / За заг. ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. — Київ: Вид-во УАДУ, 2002. — 228 с.
6. Рудницька Р.М., Сидорчук О.Г., Стельмах О.М. Механізми державного управління: сутність і зміст / За наук. ред. М.Д. Лесечка, А.О. Чемериса. — Львів: ЛІДУ НАДУ, 2005. — 28 с.
7. Бакуменко В.Д., Безносенко Д.О. Виявлення комплексу проблем державного управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції України, розробка пропозицій щодо вдосконалення системи державного управління цими процесами: науково-дослідна робота. — К.: НАДУ при Президентіві України; Центр навчання і досліджень з європейської та євроатлантичної інтеграції України. URL: <http://www.napeurostudies.org.ua/2-2.rtf>
8. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібн. — Вид. 2-ге, доп. і перероб. — К.: Атіка, 2003. — 576 с.
9. Федорчак О.В. Класифікація механізмів державного управління // Демократичне врядування. — 2008. — № 1. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf
10. Основы социального управления: учебн. пособ. / А.Г. Гладышев, В.Н. Иванов, В.И. Патрушев и др.; Под ред. В.Н. Иванова. — М.: Высшая школа, 2001. — 271 с.
11. Тихомиров Ю.А. Механизмы управления в развитии социалистическом обществе. — М.: Наука, 1978. — 236 с.
12. Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса. — М.: Юринформцентр, 1998. — 795 с.
13. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. — М.: Юридическая литература, 1997. — 400 с.
14. Державна регулювання перехідної економіки: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / О.М. Комяков; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2000. — 19 с.
15. Корецький М.Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: монографія. — К.: УАДУ, 2002. — 260 с.
16. Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я: монографія / Р.П. Ларіна, А.В. Владзимирський, О.В. Балуєва / За заг. ред. В.В. Дорофійенко. — Донецьк: ТОВ"Цифрова типографія", 2008. — 252 с.
17. Васильева М.В. Государственный финансовый контроль в управлении регионом: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05, 08.00.10. — Волгоград, 2003. — 182 с. URL: <http://www.disserr.ru/contents/70157.html>
18. Коротич О.Б. Класифікація та зміст механізмів управління державою. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ. — Одеса, 2006. — Вип. 2 (26). — С. 122—128.
19. Круглов М.И. Стратегическое управление компаний. — М.: Русская деловая литература, 1998. — 356 с.

References:

1. Kulman, A. (1993), *Ekonomicheskye mekhanizmy* [Economic mechanisms], Prohress, Moscow, Russia.
 2. Azrylyian, A. N. (2001), *Kratkyj ekonomicheskyj slovar'* [Brief economic dictionary], Instytut novoj ekonomyky, Moscow, Russia.
 3. Averyanov, V.B. (1998), *Derzhavne upravlinnia v Ukraini* [Public Administration in Ukraine], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
 4. Nyzhnik, N.R. and Mashkov, O.A. (1998), *Systemnyj pidkhyd v orhanizatsii derzhavnoho upravlinnia* [System approach in the organization of public administration], UADU, Kyiv, Ukraine.
 5. Kniaziev, V. M. and Bakumenko, V. D. (2002), *Derzhavne upravlinnia: Slovnyk-dovidnyk* [Public administration: Dictionary-directory], UADU, Kyiv, Ukraine.
 6. Rudnitskaya, R.M. Sidorchuk, O.G. and Stelmakh, O.M. (2005), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia: sutnist' i zmist* [Mechanisms of government: essence and content], LIDU NADU, Lviv, Ukraine.
 7. Bakumenko, V.D. and Beznosenko, D.O. (2009), *Vyjavlennia kompleksu problem derzhavnoho upravlinnia protsesamy ievropejs'koi ta ievroatlantychnoi intehratsii Ukrainy, rozrobka propozyzysij schodo vdoskonalennia systemy derzhavnoho upravlinnia tsymy protsesamy* [Identification of a complex of problems of public administration of the processes of European and Euro-Atlantic integration of Ukraine, elaboration of proposals for improving the system of public administration of these processes], NADU, Kyiv, Ukraine.
 8. Malinovsky, V.Ya. (2009), *Derzhavne upravlinnia* [Governance], Atika, Kyiv, Ukraine.
 9. Fedorchak, O.V. (2008), "Classification of Mechanisms of Public Administration", available at: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf (Accessed 17 August 2018).
 10. Gladyshev, A.G. Ivanov, V.N. and Patrushev, V.I. (2001), *Osnovy sotsyal'noho upravleniya* [Fundamentals of Social Management], Vysshaia shkola, Moscow, Russia.
 11. Tikhomirov, Y.A. (1978), *Mekhanizmy upravleniya v razvytom sotsyalistycheskom obschestve* [Mechanisms of Management in a Developed Socialist Society], Nauka, Moscow, Russia.
 12. Tikhomirov, Y.A. (1998), *Kurs admynystratyvnoho prava y protsessa* [Course of administrative law and process], Yuryinformtsentr, Moscow, Russia.
 13. Atamanchuk, G.V. (1997), *Teoryia hosudarstvennoho upravleniya* [Theory of Public Administration], Yurydycheskaia lyteratura, Moscow, Russia.
 14. Komyakov, O.M. (2000), "State regulation of transition economy", Ph.D. Thesis, Economy, KNEU, Kyiv, Ukraine.
 15. Koretsky, M.Kh. (2002), *Derzhavne rehulivannia ahrarynoi sfery u rynkovij ekonomitsi* [State regulation of the agrarian sphere in a market economy], UADU, Kyiv, Ukraine.
 16. Larina, R.R. Vladimirovsky, A.V. and Balueva O.V. (2008), *Derzhavnyj mekhanizm zabezpechennia informatzatsii systemy okhorony zdorov'ia* [State mechanism of providing information to the health system], Tsyfrovaia typhrafyia, Donets'k, Ukraine.
 17. Vasilieva, M.V. (2003), "State financial control in the management of the region", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Volgograd, Russia.
 18. Korotych, O.B. (2002), "Classification and content of state control mechanisms", *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2(26), pp. 122—128.
 19. Kruglov, M.I. (1998), *Stratehycheskoe upravlenye kompaney* [Strategic management of the company], Russkaia delovaiia literatura, Moscow, Russia.
- Стаття надійшла до редакції 16.23.08.2018 р.*